

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΘΕΟΓΝΩΣΙΑΝ

διὰ τῆς θεωρίας τῶν ὄντων

συλλεχθεῖσα

ὑπὸ

Δημητρίου Νικολαΐ τῆ Δαρβάρεως

εἰς χρῆσιν

τῶν σπυδαζόντων νεανίσκων

καὶ ἐκδοθεῖσα

φιλοτίμῳ δαπάνῃ

τῶν Κυρίων Αὐταδέλφων Δαρβάρεων.

EN BIENNE, THS ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝΔΩΤΗ,

1807.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐὰν γινῶς, τί ἐστὶ Θεὸς, ἡδίων βιώσῃ.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Προοίμιον.

Ἄν εἴ ἡ περιληψὶς τέτοιο τῆ Βιβλιαριε δὲν φαίνεται νὰ συμφωνῆ με τὴν ἐπιγραφὴν, ἐγὼ ὅμως λέγω, εἰ δαγματίζω, ὅτι μία γενικὴ γνῶσις τῆ ἀνθρώπου εἰ τῆ κόσμου εἶναι ἀναγκαία, διὰ νὰ κάμνη τὴν ἔννοιαν περὶ τῆ Θεῦ εἰ περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν σχέσεώς μας ὁπωσῶν καταληκτικὴν εἰς τὰ παιδία: διότι διὰ τῆς θεωρίας τῶν ποιημάτων φθάνομεν ἡμεῖς εἰς τὴν γνῶσιν τῆ Ποιητῆ, καθὼς ὅλοι οἱ σοφοὶ διδάσκουσι, καὶ ὁ Ἀπόστολος μαρτυρεῖ λέγων: „Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτῆ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀίδιος αὐτῆ δύναμις εἰ θεϊότης. Ρωμ. κεφ. α. σίχ. κ’.

Εἰς τὴν περὶ τῆς πίσεως διδασκαλίαν εὐθὺς κατὰ πρώτην προσβολὴν ἀπαντᾷ μία μεγάλη δυσκολία· διότι ἀρχίζει με ταύτην τὴν ἀξιόλογον ἐρώτησιν: Τί εἰς Θεός; πόσα πράγματα δὲν προὔποσθησαν αὐτῆ, τὰ ὅποια πρέπει ἀναγκασίως νὰ ἐξεύρωσι τὰ παιδία, διὰ νὰ καταλαμβάνωσι τὴν ἐξήγησιν τῆ διδασκαλίας ἐπάνω εἰς τέτοιο τὸ ἄρθρον τῆς πίσεως! Βέβαια

προϋποτιθῆσιν, ὅτι πρέπει τὰ παιδιά, τὰ ὅποια θέ-
 λεν ἡ ἀκέρωσι τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, νὰ
 προητοιμαθῆσαν πλεον ἰκανῶς εἰς τὸν οἶκον κατ' ἰδί-
 αν ὑπὸ τῶν γονέων ἢ ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἕ νὰ ἔ-
 γιναν ἐπιτήδεια εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν τῆς εὐσεβείας
 μαθημάτων. Ἀλλὰ περὶ μιᾶς τοιαύτης Προπαρασκευῆς
 ἢ προετοιμασίας εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς πίσεως δὲν
 ἐφρόντισε κανένας μέχρι τῆς σήμερον εἰς ἡμᾶς.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ μικρὰ Κατήχησις, ἡ ὅποια εἶναι
 κυρίως διωρισμένη διὰ τὰ παιδιά ἀπὸ ἕξ ἕως ἑπτὰ
 χρόνων προβάλλει μεταξύ τὰ ὑψηλότετα μαθήματα
 ἕ μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς πίσεως, ἕ προϋποτιθῆσιν
 ἀναμφισβότως τὴν γνῶσιν τῆ ἀνθρώπου, τῆ κόσμου κ.
 τ. λ. ὡς μαθήματα τῆς κατ' οἶκον διδασκαλίας ἢ
 ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν. Ὅθεν ἦτον πάνυ ἀφελίμον,
 μᾶλλον δὲ ἀναγκαστον νὰ γένη μία Προπαρασκευὴ εἰς
 τὴν διδασκαλίαν τῆς πίσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἤθελον
 ὀδηγηθῆ τὰ παιδιά νὰ γνωρίζωσι τὰ καθήκοντά των,
 τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα ἕ τὰς σχέσεις αὐτῶν, νὰ
 κρίνωσιν ὀρθῶς περὶ αὐτῶν ἕ νὰ συλλογίζωνται. Εἰς
 ἕνα λόγον, ἡ ἀποκτῶσι μιαν σύντομον, σαφῆ ἕ ἀκρι-
 βῆ γνῶσιν τῆ ἀνθρώπου ἕ τῶν ὄντων, πρὶν ἀρχίσωσι
 νὰ διδάσκωνται τὰ τῆς εὐσεβείας μαθήματα, διὰ νὰ
 τὰ καταλαμβάνωσι καλλίτερον, ἕ νὰ τὰ ἐντυπώω-
 σι βαθυτέρον εἰς τὸν νῦν των.

Τοιαύτη Προπαρασκευασικὴ Διδασκαλία εἶναι τὸ

ἀνὰ χεῖρας Βιβλιάριον, ἥτις προβάλλει πράγματα, τὰ ὅποια δὲν προῦποθέτουν ἄλλην τινὰ προηγημένην διδασκαλίαν, ἀρμόζον ἐντελῶς εἰς τὴν καταληπτικὴν δυνάμιν τῶν παιδίων, προκύπτει ἀμέσως ἀπὸ αὐτὸ τὸ λογικὸν τῆ ἀνθρώπου, καὶ εἶναι τόσον καταλεπτικῶς ἐξηγημένα, ὅτι ἐμπορῶν τὰ παιδιά διὰ μετρίας μόνον ἐπιστάσεως τῆ νοῦς νὰ τὰ καταλαμβάνωσι καὶ νὰ τὰ ἐνθυμῶνται. Διδασκαλία, διὰ τῆς ὁποίας ὄλαι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις, ἡ προσοχὴ, ἡ φαντασία, ἡ μνήμη, ἡ ἀγχινοια, ἡ ὀξύνοια, ἡ κρίσις, ἡ διάνοια, ὁ νῦς καὶ ἡ θέλησις ἀναλόγως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναπτύσσονται, ἐξασκῶνται καὶ λεπτύνονται. Διδασκαλία, ἡ ὁποία κάμνει ἀκέραιον σύστημα τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδίων, καὶ εἶναι τόσον ἐλευθέρη καὶ ἀβίβλος, καὶ τόσον τερπνὴ καὶ ἀρετῆ, ὅτι κινεῖ πάντοτε τὴν περιεργίαν τῶν παιδίων, καὶ τόσον ἀξιόλογος καὶ καρποφόρος, ὅτι κρατεῖ καὶ τὰς καρδίας τῶν διδασκάλων εἰς παντοτεινὴν κίνησιν. Διδασκαλία, ἡ ὁποία περιέχει ὅλας καθαρὰς, φανερὰς καὶ βεβαίας ἀληθείας, καὶ προσημαίνει τὰς παῖδας εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως· διὸ καὶ Προπαρασκευὴ εἰς τὴν Θεογνωσίαν ἐκλήθη τε καὶ ἐπεγράφη.

Τέτο τὸ μικρὸν Βιβλιάριον εἶναι χρήσιμον ἔ μόνον εἰς τὰς διδασκάλας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς γονεῖς καὶ εἰς τὰς παῖδας: διότι οἱ μὲν διδάσκαλοι εὐρίσκουν εἰς αὐτὸ χωρὶς κόπον ὅλα σχεδὸν συνηρημένα, ὅπου προ-

τήτερα ἔπρεπε μὲ πολλὸν κόπον νὰ τὰ ζητῶσιν ἐδῶ
 ἔξ κει διεσπαρμένα εἰς διάφορα βιβλία, οἱ ὅποιοι
 θέλουν μελετήσῃ τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, ἔξ θέ-
 λουν δοκιμάσῃ, τίνι τρόπῳ δύνονται νὰ τὰ κάμνωσιν
 εὐκαταληπτότερα εἰς τὴς παιδας· οἱ δὲ γονεῖς,
 ὅσοι ἀναδέχονται τὴν ἀνατροφὴν ἔξ τὴν μάθησιν τῶν
 ἰδίων τέκνων, θέλουν ἀναγνώσῃ τὸ Βιβλίον μετὰ
 προσοχῆς, ἔξ θέλουν κάμει γνῶσὴν τὴν περιληψὴν
 εἰς αὐτὰ, ἐπειδὴ εἶναι ἐπιθυμητὸν ἔργον, πρὸ τῆ
 σαλῶσῃ τὰ παιδία εἰς τὸ σχολεῖον, νὰ ἐντυπώνωσι
 τὰς ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένας ἀληθείας, ἔξ τότε ἡ
 διδασκαλία τῆς πίσεως ἤθελε παραδοθῆ πολὺ εὐ-
 κολώτερον ἔξ ὀυλιγωρότερον· οἱ δὲ παῖδες ἀναγι-
 νώσκοντες αὐτὸ κατ' ἰδίαν ἐπαναλαμβάνωσι ἔξ ἐντυ-
 πώνωσι καλλίτερον εἰς τὸν νῦν των τὴν διδασκαλίαν,
 τὴν ὁποίαν παρέλαβον ἐκ σώματος τῆ διδασκάλῃ,
 ἢ ἤκουσαν παρὰ τῶν γονέων.

Δεχθῆτε ἔν, φιλευσεβεῖς ἔξ φιλόθεοι γονεῖς ἔξ δι-
 δάσκαλοι, ἀσπασίως τῆτο τὸ μικρὸν Βιβλιάριον, ἔξ
 μεταχειρισθῆτέ το ἐπωφελῶς διὰ τὴν μάθησιν τῶν
 παιδῶν: διότι ἔτως ἀποκτᾶται ὁ σκοπὸς τῆτε τῆ
 Βιβλιαρίε, ἔξ πληρῆται ἡ εὐχὴ τῆ κοπιᾶσαντος.

